

INFORMATIONSBLAD FÖR PERSONALEN I ORREFORS KOSTA BODA AB

Nr 8 1997

Redaktör: Birgitta Ottosson

Ansvarig utgivare: Germund Johansson

Nytt ägande och ny VD till Orrefors Kosta Boda

Ägandet

Den 28 oktober presenterades Orrefors Kosta Bodas nya ägare och vår nye verkstäl-
lande direktör, Olle Marköö.
Personalen fick information
på morgonen, samtidigt på
alla bruk och därefter följde
presskonferens.

Avgående styrelseord-
föranden, Conni Jonsson var
nöjd med ägarkonstruk-
tionen, som han menade
borgar för stabilitet, långsik-
tighet, tillväxt och framtids-
tro.

- Den här presskonferensen
är lika efterlängtd av oss
som av er, sade Conni Jons-
son.

Holdingbolag

Ett nytt bolag bildas, Royal
Scandinavia, som kommer
att äga Royal Copenhagen,
Georg Jensen och Orrefors
Kosta Boda. I det nya bolaget
äger Carlsberg 64 %, Famil-
jen Hans Rausing 14 %, Scandinavian Equity Partners
(SEP) 6 % och där finns också
ett spritt ägande med 16 %.
Det svenska långsiktiga
ägandet uppgår till minst
20 %. Carlsberg kommer
successivt att minska sin
ägarandel.

Olle Marköö, född
1959, civilingenjör med
inriktningen industri-
ell ekonomi och indu-
striell marknadsföring,
blir Orrefors Kosta
Bodas nye VD. Han
tillträder befattningen
den 1 januari nästa år.
Med rötter i Småland
och Markaryd, bor han
nu med familjen i
skånska Viken. Famil-
jen består av hustrun
Anna och barnen
Christoffer 7 år och
Anna-Clara 3,5 år.

Fritidsaktiviteterna är golf,
segling, paddla kajak, åka
skidor och att spela tennis.
Umgås med familj och vänner
måste också få sin plats. Mer
tid för böcker, film, teater och
musik skulle jag önska mig,
säger Olle.

Olle Marköö är f n VD i
BodaNova - Höganäs Kera-
mik AB. På 7 år har han
lyckats vända den förlust-
tyngda verksamheten med en
omsättning på knappt
30 Mkr i Höganäs Keramik,
integrera BodaNova i verk-
samheten och skapa ett lön-
samt företag med 150-160 Mkr
i omsättning.

Hur gick då detta till?

- Genom hårt, målinriktat
arbete med bra personal och
bra kunder i kombination med
"fördelaktiga" omständigheter.
Det gäller att arbeta löpande
med att hela tiden stärka
varumärkena samt att vara
aktiv och lyckosam i sin pro-
duktutveckling.

Men att ha säljbara produkt-
program, att tänka hela vägen
ut till konsument, skapa
försäljning, att ha goda kund-
relationer, räcker inte.

Det gäller att vara bättre och
effektivare än alla andra. Inte
bara inom varumärkes- och
produktutveckling, utan även
inom produktion, logistik och
administration.

Forts på sidan 2

Forts på sidan 2

Forts från sidan 1
Nytt ägande ...

Tre fjärdedelar av ägarnas representanter i Orrefors Kosta Bodas styrelse:
Från vänster: Leonhard Schröder, Lisbet Rausing och Conni Jonsson

Tre starka varugrupper

De tre varugrupperna glas, porslin och silver, stämmer väl överens, menade Leonhard Schröder, VD för Royal Copenhagen och som blir VD i det nya bolaget.

- Nu får vi möjlighet att presentera produkterna i 105 egna butiker runt om i världen. Det kommer att ge oss stora fördelar på exportmarknaderna, där det redan påbörjade samarbetet nu kan intensifieras. Produkterna har alla ett högt hantverksinnehåll och stark design.

- Den konstnärliga friheten är oerhört viktig, sa Leonhard Schröder.

Orrefors Kosta Boda kommer att vara ett självständigt bolag med egen identitet inom Royal Scandinavia. Det får svensk ledning och behåller sina båda varumärken Orrefors och Kosta Boda och får ansvar för hela glasdelen inom Royal Scandinavia.

Långsiktig utveckling

- Vi har skapat en plattform för utveckling av bolaget. Upp-

byggnad av varumärken, marknadsföringsinsatser och produktutveckling är alla långsiktiga planer för samarbetet, sade Conni Jonsson.

I Orrefors Kosta Bodas nya styrelse kommer följande personer att ingå: Leonhard Schröder, VD i Royal Copenhagen, blir ordf. Lisbet Rausing, representerar familjen Hans Rausing Knud Odgaard Pedersen, teknisk direktör Royal Copenhagen Conni Jonsson, VD Scandinavian Equity Partners. Som representanter för arbetslagarna kvarstår: Sven-Åke Erlandsson Hans Johansson Ingvar Alm och Anna Gustafsson

Boda glasbruk

Mycket glädjande var beskedet att ett åtgärdsprogram skall tas fram för Boda glasbruk. Verksamheten vid bruket kommer sedan att löpande värderas ur ett lönsamhetsperspektiv.

Forts från sidan 1
Olle Marköö

Att alla arbetar med att ta fram ett "mervärde" i det konsumenten köper, till minsta möjliga kostnad, ger i sin tur lönsamhet, vilket i sin tur ger förutsättningar för vår verksamhet.

- Jag är marknads- och säljinriktad och vill se resultat och lönsamhet. Det är viktigt att göra rätt saker och att alla gör ett bra och engagerat jobb. För mig gäller det att bestämma riktningen, inte att sitta på mitt rum och administrera. Jag kommer att vara en hel del i företaget, men också mycket ute hos kunderna.

- Det första jag vill göra här är att lyssna. Vad tycker folk? - personal, formgivare, kunder. Jag åker runt på bruken de två dagar jag är här nu och träffar personal och formgivare. Så kommer jag också att göra i fortsättningen.

- Jag inser hur viktig design är och i min värdering försöker jag ha en professionell syn på formgivningen. Jag tycker mycket om glas. Det är ett härligt material som inger en skön känsla. Glasprodukterna som ni skapar här är ju ett sätt att förgylla livet.

På frågan om varför han fick jobbet, svarade Olle:

- Jag tror det var en kombination av personlighet, utbildning och jobb där jag nått resultat. Sista åren har det gått alldeles utmärkt bra.

- Olle talar om människor och det är ytterligare ett stort plus, tillade Conni Jonsson.

Storsatsning på konstglas inför jubileumsåret 1998

Med en blandning av nya och gamla tekniker har Orrefors konstnärer skapat jubileums-kollektionen för 1998. "Det är viktigt att komma ihåg sin historia och inte bara experimentera med nya tekniker", säger Jan Johansson, som bland annat har tagit fram klassiska Arielvaser till Gallery 100-kollektionen.

Åtta av Orrefors nio konstnärer - Lena Bergström, Lars Hellsten, Jan Johansson, Helén Krantz, Erika Lagerbielke, Anne Nilsson, Martti Rytönen och Per B Sundberg - har alla tagit fram konstglas till Gallery 100 och Expo jämte varsitt jubileumsvinglas. Nestorn, Gunnar Cyrén, har i stället valt att ta fram unikat för Orrefors jubileumsutställning på Nationalmuseum i maj 1998.

Det är fjärde gången en Gallery-kollektion tas fram. Tidigare har Orrefors Gallery presenterats 88, 90 och 92.

Gallery 100-kollektionen består av 25 konstglasföremål i en upplaga på 25 special-signerade exemplar. Många av teknikerna som har använts är specialiteter för

Inge Mauritzon slipar konstglas, design: Anne Nilsson

Orrefors och behärskas av en handfull skara mästare.

Anne Nilssons Gallery 100 består av två slipade fat i klart och blått samt en hög, slipad vas. Hon säger att inspirationen satte igång i sliperiet, att det var där hon fick impulser till hur hon skulle jobba vidare: - Inge Mauritzon har gjort en otrolig slipning, hela ytan är täckt!

Helén Krantz lovordar också hantverkarna på Orrefors, speciellt Jon Beyer, Ronny Fagerström och Mikael Johansson. Samarbetet med Christina Lundh har också varit viktigt för Helén, som betonar vikten av det spontana uttrycket och

Hammarsmedjan

Tack vare Rasmus-projektet kan den gamla hammarsmedjan i Orrefors rustas upp inför 100-årsjubileet.

Smedjan invigdes den 4 juni 1726. Då var det Johan Silver-sparre som fått koncession att: "I en skön ström som utur Orranässjön löper" anlägga ett järnbruk.

Smedjans väggar är stabilt byggda av småländsk gråsten, över en meter tjocka. Taket har en imponerande höjd och i upprustningen av smedjan ingår ett nytt tegeltak.

Forts på sidan 4

känslan för rytmen i blästringen av graalämnena.

Detta var två konstnärers röster om upplevelsen av arbetet med Gallery-kollektionen.

Gallery 100 visas för första gången på Frankfurtmässan i februari. I Sverige är det premiärvisning på NK den 25 februari. I Orrefors kan konstglaset beskådas i Utställningshallen från och med den 20 maj 1998 då jubileumsåret invigs på Orrefors Glasbruk.

I jubileumskollektionen ingår Gallery 100, Expo, jubileumsvinglasen *Skål!* samt Fuga, den omtyckta skålen från 50-talet formgiven av Sven Palmqvist.

Karin Lindahl

Mexico

En växande marknad

Orrefors Kosta Bodas vandringsutställning "Cristal Contemporáneo de Suecia" 1998 har visats i Mexico City, Guadalajara och Monterrey. Från Monterrey berättar Hasse Mattisson om mottagandet.

- Museo del Vidrio i Monterrey är beläget mitt inne i glasjätten, glasverket Vidieras fabriksområde i en äldre hyttbyggnad.

Glasverket sysselsätter ca 36 000 personer. Allt glas är maskintillverkat - planglas, pressglas och buteljer t ex.

Gräddan kom

Ca 600 av Monterreyes "crème de la crème" hade tackat ja till Svenska Ambassadens inbjudan till invigningen och mycket press var på plats i alla tre städerna.

Forts från sidan 3

Hammarsmedjan

Tre jättelika hammare har funnits i smedjan. I dag finns där två mycket fallfärdiga hammare kvar. Agne Petersson hoppas kunna restaurera åtminstone en av dem och ett av de vattenhjul som drivit en av hamrarna.

1883 upphörde stångjärns-tillverkningen vid Orrefors men manufaktursmidet fortsatte fram till 1914.

Den 14 juni nästa år nyinvigs hammarsmedjan.

Rasmus är ett samprojekt med Nybro kommun och ska arbeta med upprustning av kulturellt värdefulla byggnader. Projektledare för Orrefors är Agne Petersson och från Nybro kommun Göte Karlsson.

På bilden syns den vackra exponeringen av konstglaset, på den gamla glasugnen. Hela museet är inrymt i gamla glasbrukslokaler. Man har också lämnat kvar verktyg och annan utrustning, som ger en speciell atmosfär tillsammans med det utställda glaset.

Stilig exponering

I entrén välkomnades man av glas designat av Bertil Vallien, Kjell Engman och Gunnel Sahlin. Ingen kunde missa den snygga exponeringen. Våra varumärken var rikligt representerade. Kosta Bodas unika-, atelier- och standardglas och Orrefors Expo -97 representerat av Anne Nilssons, Helén Krantz och Lars Hellstens design, hade hedrats med specialplacering i den särskilda galleriavdelningen en trappa upp.

Talarna

Museichefen Dir Ing Emilio Flores Siller invigningstalade, varpå sveriges ambassadör Karin Ehnborn-Palmkvist presenterade Orrefors Kosta Boda. Även undertecknad "Director de Exportaciones de Orrefors Kosta Boda" (man stiger i graderna ju längre bort man kommer minsann - men obs! så viktigt det är med titlar i de här trakterna) fick

komma till orda och framförde då ett tack till arrangörerna, men framför allt till vår ambassadör Karin Ehnborn-Palmkvist, utan vars idé, energi och entusiasm den här vandringsutställningen inte hade kommit till stånd.

Intresse finns

Nu har vi fått besked om att det finns ett visst intresse för svenskt glas i Mexico. Våra representanter, Dinamicas, får ett bra stöd vid fortsatt införsäljning av våra varumärken. Inköpare från de viktigaste varuhusen kommer både till Frankfurt och till oss på bruken i februari 1998.

De här utställningarna har gett eko i hela Latinamerika. Ambassaderna i Caracas, Venezuela, och Buenos Aires i Argentina har ringt och vill nu ha utställningar. Våra kunder i Ecuador likaså.

Hasse Mattisson

Nya Ansikten

Dimce Filipov är sedan den 1 september anställd som CAD-ritare med placering i Kosta.

Dimce är 25 år, född i Åfors och under ferierna har han arbetat på glasbruket där och också en tid på Boda glasbruk. Så han är ganska hemtam i företaget. Sin utbildning har han fått på 4-årig teknisk linje på gymnasiet och på Högskolan i Växjö, där han läst maskin- och energiteknik och taigt sin maskiningenjörsexamen.

- I Boda arbetade jag med service och underhåll och fick praktiskt pröva på hur verkligheten fungerar, säger Dimce.

- Arbetet här i Kosta stämmer bra med min utbildning. Det

är ett kul och spännande jobb och jag hoppas att jag skall kunna tillföra några nya idéer.

Han håller sig i form genom att simma, cykla och springa.

Ritningen i Auto-CAD Mek-programmet som dök upp på dataskärmen vid vårt besök, såg mycket komplicerad ut.

Vi hälsar Dimce välkommen och önskar lycka till med jobbet!

Fredrik Caesar är anställd hos oss sedan 1 september. Fredrik är 25 år och bosatt i Växjö. Där har han också bedrivit sina studier vid Högskolan. Hans utbildning omfattar industriella system, bl a data-systemekonomi och matematik. Fredrik är för närvarande stationerad på Sandvik, där han förresten arbetat sporadiskt sedan sommaren -96. Arbetsuppgifterna är mångskiftande, vilket Fredrik gillar, men han arbetar i huvudsak med systemutveckling. Överföring av Sandviks produktionssystem från det DOS-baserade Open Access till Access under Windows är ett projekt. Ett annat är att i EU-projektet ADAPT dokumentera produktionsutbildning och överföra till Intranet.

Just nu jobbar Fredrik för maknadssidans räkning med att göra en datoriserad bildbank på konstglas. Syftet är att virtuellt kunna informera vår egen säljorganisation om

det konstglas som finns tillgängligt för försäljning. Fredrik har ett fanatiskt intresse (som han själv uttrycker det) för dykning. Han spelar också golf, än så länge på nybörjarstadiet, också det enligt honom själv. Vi får kanske se honom vinna koncernmästerskapet nästa år!

Välkommen till oss Fredrik. Vi PC-användare kommer att se till att du har full sysselsättning.

PU Kosta Boda rustas upp

Vivianne Sjölin har startat ett projekt för upprustning av lokalerna för PU, samt för konst- och atelierglas i Kosta. Hyllor flyttas och utrymmen frigörs för bättre hantering av glaset. Kontor och konferensrum får nya utrymmen och ett särskilt produktrum, där man kan arbeta med utveckling av blivande produkter, ska göras iordning.

Ulla Ericsson och Ingela Lilja jobbar för fullt med att organisera om glaset och få in allt på bästa sätt.

Med den här omorganiseringen får man bättre arbetsmiljöer. Man slipper som tidigare, köra unikat och atelier-bitar över hyttgården till utställningshallen vid kundbesök. Det blir mycket bättre för våra kunder att i lugn och ro kunna välja ut bitar i det nyrenoverade visningsrummet.

Koncernmästerskap och Orrefors Classic

Årets golfevenemang

Koncernmästerskapet gick den 27 september.

Inbjudan hade gått ut till samtliga golfare inom koncernen och 26 entusiastiska spelare hade anmält sig och kom till Björketorpsbanan denna oerhört vackra höstdag. Vädret bidrog också till att det blev en mycket trevlig golfdag.

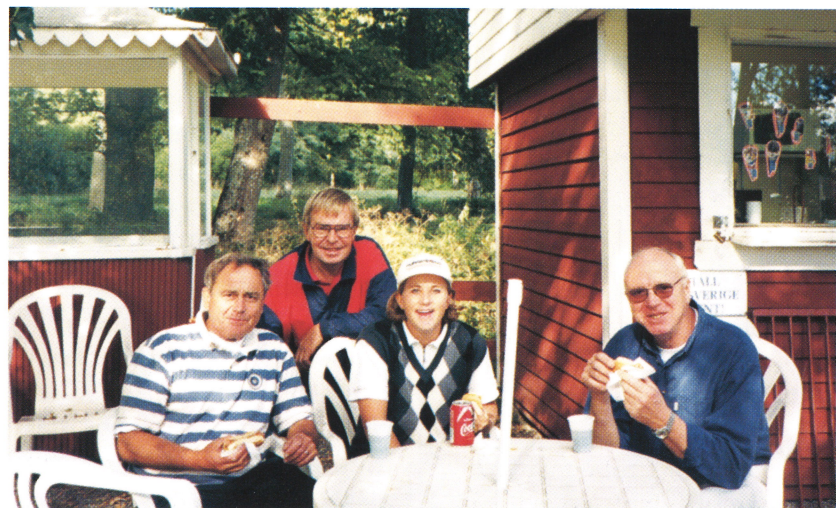
fjärdeplatsen, nämligen Hilding Nygren. Orrefors bästa placering stod Hasse Ljungdahl för med en femte plats. Glasma representerades av Staffan Ljungqvist som placerade sig sjua.

Vi hade god hjälp av Åke Lindahl, som är intendent på golfbanan.

Orrefors Classic Riksfinal spelades på Nybro golfbana, Krukebo, den 19 september. Riksfinalen föregicks av att Orrefors erbjöd 10 golfklubbar i södra Sverige att spela en Orrefors Classic-tävling på sin hemmabana med prisbord och representant från Orrefors närvarande. Nybro, Mölle, Albatross, Lindö, Vadstena, Ärila, Billingen, Knistad, Öjared och Göteborgs golfklubbar tackade ja.

4 finalister från varje golfklubb, 2 från varje klass, A och B, blir bjudna till finalen, samt fjolårssegrarna, en från varje klass. Dessutom får eventuella medföljande spela i en klass för sig tillsammans med Orrefors kunder och leverantörer.

Forts på sidan 8

Pernilla Sterner, den duktiga golftjejer från Nybro, som vi dessutom sponsrar, ställde upp och gick med två hål i varje boll, vilket var uppskattat. Kanske en och annan kunde få sig ett gott råd av Pernilla.

Tävlingen spelades som slaggolf, 3 spelare i 8 bollar och 2 spelare i 1 boll.

Vinnare blev Leif Theodorsson, Kosta, andraplatsen lade Lars-Anders Quist, Åfors, beslag på och på tredjeplatsen hamnade Ingela Lilja, Kosta. Bästa man från Sandvik knep

Bilderna: Överst - Efter hål nio, smakar det gott med lite fika, tyckte Lars Flygt, Hilding Nygren, Pernilla Sterner och Lennart Augustsson.

Nederst: - Nu gäller det att räkna ihop rätt! Leif Theodorsson (1:a), Lars-Anders Quist (2:a) och Ingela Lilja (3:a).

Forts på sidan 8

15 år med skön form

Anne Nilsson och Ronny Fagerström i samarbete

Foto: Per Larsson

Anne Nilssons retrospektiva utställning, som visar hennes 15 år på Orrefors finns just nu att se i Utställningshallen.

- Jag har plockat ut det jag tycker bäst om och det som jag är väldigt stolt över för den här utställningen. Valet kom upp alldeles självklart. Jag tycker att den linje jag haft syns väldigt tydligt när man ser föremålen så här samlade säger Anne.

- Det unika fatet Vågen, helt i klarglas älskar jag och jag tycker väldigt mycket om den vita "Dot"-en, säger Anne på frågan vad hon tycker allra bäst om.

- Det var trögt de första åren, säger Anne. Utan Göran Bernhoffs envisa stöd och det uppmuntrande samarbetet

med Jon Beyer och Ronny Fagerström i hyttan, hade jag nog gett upp. Men under de fem senaste åren har mina produkter sålt bra och nu känner jag att jag står på en bra grund.

Anne har fått "Utmärkt Svensk Form" 12 gånger. Senast 1996 för den vita "Dot"-en och i år för servisen Marilyn. - Det betyder inte automatiskt att det blir bra försäljning, säger Anne. Men man blir glad och lycklig över utmärkelsen.

I båda hallarna finns nu ett urval av produkter från tidigt 80-tal och framåt samt några konstglaspiäser av årsmodell 1997.

Välkommen till Orrefors utställningshall.

Så smälter vi på bruken

eller mängens väg till glas

Som vi berättade i nr 5, levereras den blandning av råvaror som kallas "mäng" från Glasma i Emmaboda. På bruket skall den smältas till glas.

Varje vecka tas åtskilliga ton mäng, av olika recept, emot på våra glasbruk.

Orrefors Kosta Boda har ett antal gemensamma recept, men varje bruk kan också ha sitt specifika recept. Normalt sker beställning skriftligt ca två veckor innan leverans där önskat recept, antal ton och leveransdag måste anges. Mäng levereras vanligtvis i "Big Bag's". En sådan säck innehåller ca 1000 kg. Varje säck är märkt med ett unikt, så kallat, tidsnummer och receptbeteckning. Säckar och pallar är returemballage som återanvänds många gånger.

På varje bruk håller man ett mindre lager mäng, för att klara normala variationer i produktionen.

Från "storsäcken" fylls de behållare som sedan skall användas vid påfyllningen - ilägg - av ugnarna. Förutom mäng fylls även krossglas - skärv - på i behållaren.

Ofta vägs både mäng och krossglas för att exakt dosering till vagnar och deglar skall vara känd.

Varje behållare märks med ugnsbeteckning och innehåll

Forts på sidan 12

Vi sparar energi

I förra numret kunde vi berätta om vårt andrapris i EKO-energitävlingen. Orrefors Kosta Boda deltar i det av NUTEK styrda projektet för att minska elanvändning samt minska utsläppen av koldioxid.

Vi arbetar med vårt övergripande miljömål, att minska resursförbrukningen, i första hand avseende energi och vatten.

Energiprojekt som bedrivs enligt vårt miljölednings-system erhåller ett nyckeltal som sedan skall eftersträvas. Detta sätter fokus på miljöförbättringen, samtidigt som miljöprojekt skall vara ekonomiskt försvarbara.

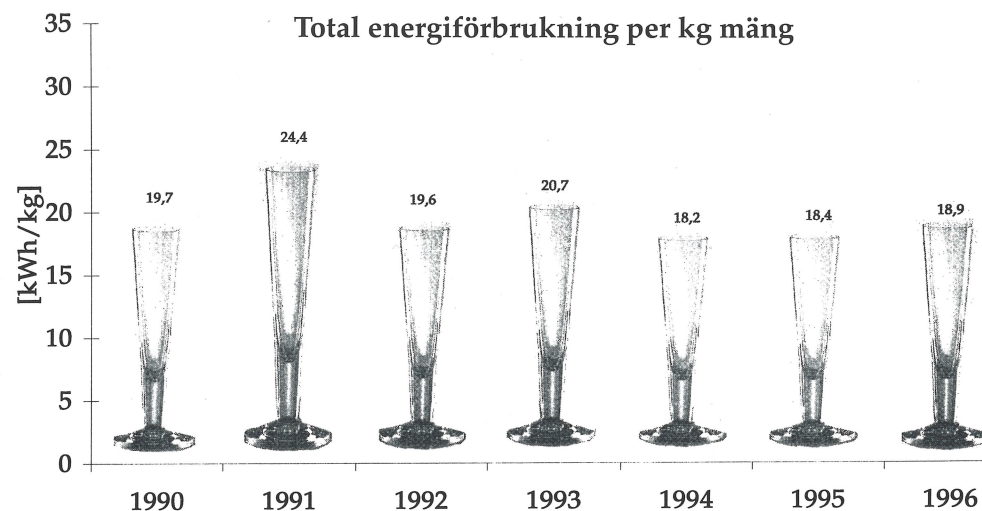
Vi har en mängd projekt som pågår eller planeras inom Orrefors Kosta Boda och som innebär en minskad energi-användning:

- Ombyggnad av vanna II i Orrefors, där den nya blyfria glas-massan kräver mindre energi vid smältning.
- I Åfors har man installerat en ny, effektivare rekuperator (för över värmen i rökgaserna till ny förbränningsluft).

- Förbättrad processuppföljning har genomförts i Kosta och genomförs i Orrefors medan projekt planeras i Sandvik och Åfors. Åtgärder som bedöms effektivisera smältningen och kan också ge andra energibesparingar.
- Vid Åfors och Boda arbetar man med att återanvända mer skärv. Skärv kräver mindre energi än mängd vid smältning.
- I Kosta pågår arbete med takreparation som minskar slöseri med energi.
- Syrapolering avvecklas i Kosta och minskar i Orrefors. Det innebär minskat behov av uppvärmda syrabad.
- Arbete med att täta tryckluftssystemen har pågått vid några bruk. Åtgärderna innebär energibesparing.

I övrigt pågår ett stort antal mindre projekt som ger energibesparingar. Diagrammet här nedan visar hur energiförbrukningen vid Orrefors Kosta Boda AB förändrats sedan 1990.

Anders Davidsson

Figur 1: Energiförbrukning per kg använd mängd

Forts från sidan 6

Orrefors Classic

A-klassen vanns av hemmaspelaren Magnus Franzén, Nybro GK, tvåa blev Björn Löfstedt, Vadstena GK, och trea Mats Ljungvall, Lindö GK.

B-klassen vanns av fjolårssegraren Hans Eriksson, Norrköping GK, tvåa blev Conny Lagerqvist, Mölle GK och trea Niklas Turesson, Öljared GK.

Kalmarproffset Joakim Haeggman deltog under dagen. Han gick med varje boll och gav tips till de tävlande. Han avslutade dagen med en golfclinic där han visade hur ett proffs hanterar klubban/klubborna, oavsett om de är böjda, "har gångjärn" eller andra defekter. Mycket uppskattat av en entusiastisk publik.

Därefter följde prisutdelning med Lars Westman som prisutdelare.

Prisutdelare i koncernmästerskapen var Peter Johansson med hjälp av Pernilla Sterner.

Texter och bilder: Peter Johansson och Denise Johannisson

Blyfri kristall

Hälso- och miljöaspekter

Nyligen startade ett EU-finansierat projekt som syftar till att genom studier och prov, erhålla uppgifter om hälso- och miljöaspekter vid tillverkning av kristallglas utan bly.

För svensk forsknings del leds projektet av Bo Jonsson vid Glasforskningsinstitutet. Förutom Orrefors Kosta Boda deltar också glasbruk och universitet i England, Irland och Norge. Projektet beräknas vara slutfört under år 1999.

Vi frågade Anders Davidsson:

Vad kommer vi att bidra med i projektet?

- Vår del består av tillverkning av diverse blyfria provglas samt viss administrativ insats.

Vilka ämnen ska studeras?

- Det blir barium, arsenik, antimon och zink.

Vad finns det för hälsorisker?

- Vi ska titta på hur/om koncentrationen av ett ämne ökar i människan med stigande ålder. Man jämför med normala nivåer och tittar på förändringarna.

- För glasarbetarna kommer man att mäta förekomsten av dessa ämnen genom blodprov. Vi följer också tillverkningsprocessen och studerar dammhalter av ämnena vid olika tillverkningssteg.

Miljörisker?

- Vi ska mäta läckage till luft och vatten, för att utröna risker för miljön. Vi ska också utreda möjligheterna att recirkulera avfallet.

Valla

RÁÐHÚSI REYKJAVÍKUR
ÍSLAND

Jan Johansson samtalar med Islands president och Sveriges ambassadör, Pär Kettis.

I förgrunden skulpturen Valla

Firandet av Kalmarunionens 600-årsjubileum satte spår på Island genom Jan Johanssons skulpturutställning på Rådhuset i Reykjavik. 400 gäster kom till invigningen.

Islands president Ólafur Ragnar Grimsson tillkännagav att hedersgåvan, skulpturen Valla, nu var officiellt mottagen på Island och förklarade därmed utställningen öppnad. Detta var en stor ära först och främst för Jan och hans medarbetare i hytta och sliperi i Orrefors och lika viktigt för varumärket Orrefors och hela företaget.

Den kulturella karaktären på evenemanget tilltalade pressen och det blev mycket publicitet. Vår kund, Crystal HF i shoppingcentret Kringlan, fick stor draghjälp.

Direkt kopplat till utställningen i Rådhuset fokuserades Jan Johanssons kristallkollektion i butiken. I entrén och inne i butiken var det uppskyltat med kristall av Jannes design. Både Orrefors och Kosta Bodas kollektioner aktiverades speciellt under skulpturdgarna. Det har gett nya order till julhandeln.

Jag vill gärna nämna att denna enskilda butik troligtvis har lagt den procentuellt största Atollordern av alla - nämligen 1000 st som en efterorder på i våras levererade 200. Då får man tänka på att hela Islands befolkning uppgår till endast ca 250 000. Kul för Kosta Boda och stort grattis till Anna Ehrner... igen!

Hasse Mattisson

KaDeWe satsade nordiskt

Konstglas i KaDeWes ljusgård. Vi känner igen Anna Ehrners och Ulrica Hydman-Valliens produkter

Foto Ulrica H Vallien

Ett av Europas största varuhus KaDeWe i Berlin har nyligen renoverats och utvidgats och nyinvigdes med en stor nordisk satsning.

Det främsta av nordisk design och tillverkning var representerat, som svenska Ramlösa, Ericsson, Brio, Kinnasand och Rörstrand. Royal Copenhagen fanns givetvis också där. Ett stort utbud av skandinavisk mat, t ex lax, älg- och renkött, knäckebröd och ost hade dukats upp i delikatessavdelningen.

Orrefors Kosta Boda hade framskjutna placeringar. Konstglas visades i den stora ljusgården. Utrymmet delades med ett antal andra tillverkare, varför det blev något trångt. Men vi fick i gengäld så mycket större utrymme i skyltfönsterna. Det kostar stora pengar att skylta i KaDeWes fönster, men fem av de stora fönstren uppläts gratis åt Orrefors och Kosta Boda. Detta tack vare den dragningskraft som våra formgivare besitter genom sina produkter. I de två stora hörnfönstren visades t ex

Ulrica Hydman-Valliens konstglas. Ulrica och Anna Ehrner fanns på plats vid invigningen. Konstglas i ljusgården drog till sig journalisternas uppmärksamhet, så till den milda grad, att den stackars pressdamen nästan fick dra med sig pressfolket för att hinna med det späckade programmet.

Även om vi inte ännu fått de slutgiltiga siffrorna från försäljningen, kan man konstatera att det har varit mycket lyckat ur marknadsföringssynpunkt. Det är inte varje dag man får visa upp sig på bästa annonsplats i en världstad som Berlin.

Jaan Oldin

I det berömda Bauhausarkivet i Berlin öppnades den 23 oktober "Puls: Junges Schwedisches design". Där kan man se ett urval av de mest framstående unga svenska formgivarna av olika kategorier. Per B Sundberg finns med i den gruppen och visar Orreforsglas, både unikt och serietillverkat. ■

Danmark

Den 2 oktober var det festlig invigning hos en av våra stora kunder i Danmark, Bahne i Randers. Det var den femte av Ida och Paul Sinnerups egna butiker som invigdes. Totalt finns det nu 14 butiker under Bahne Brugskunst-namnet i Danmark.

Butikerna har ett utpräglat "Lifestyle" koncept och är med all säkerhet en vinnande grupp in på 2000-talet. Kedjan startades 1971 av Paul Sinnerup och Jörn Bahne Sörensen.

Den nya butiken har en yta på totalt 2100 kvm, varav 1700 kvm är försäljningsyta.

Hans-I Ljungdahl

På bilden syns Orrefors Kosta Bodas agent, direktör Bjarke Poulsen med fru Lene, Skandi Salg A/S, när man just invigt den nya butiken.

Anna och Susanne på Norrlandsgatan

Susanne Allberg i Kostahyttan i samarbete med mästaren Jan Nilsson

Foto: Hans Runesson

På Kosta Boda finns sedan den 1 september en projektanställd formgivare. Susanne Allberg har tidigare varit Orrefors stipendiat från Konstfack i Stockholm, där hon gick ut glas- och keramiklinjen i våras.

Susanne gjorde sitt examensarbete på Kosta glasbruk.

- Skulpturala vaser, med påklipp.

Uppdraget som projektanställd var i första hand att göra en målad dekor till en tallriks-serie.

- Det arbetar jag på, men just nu koncentrerar jag mig på en gemensam utställning, med Anna Ehrner, i Kosta Bodas kundutställning på Norrlandsgatan i Stockholm. Jag har fortsatt att arbeta med skulpturala vaser till den här utställningen och det känns som om jag har tagit ett steg vidare.

Anna och Susanne gör vardera tre stilleben och var sitt podium med en special-

produkt som endast finns att köpa på utställningen. För Annas del blir det Atoller i alla olika färger, men inte de som finns i kollektionen. Susanne gör en skulptur som sitt specialobjekt.

- Idén var från början att göra flaskor med proppar. Det fungerade inte, men jag kunde inte släppa idén med propparna, så jag gjorde i stället "proppskulpturer", som står på glassockel.

- Jag tycker det är viktigt att en Kosta Boda utställning är en ny upplevelse varje gång och att vi försöker att tänja på gränserna och utvecklas. Att vi använder Norrlandsgatan som en "neutral plats", varken butik eller galleri, för att prova ut nya saker, säger Vivianne Sjölin.

Det blir säkert en spännande utställning, som har vernissage den 22 november och som pågår till 14 december.

Tyska journalister lockar fler turister?

Vi kan hoppas på mycket besök från Tyskland nästa sommar och mycket press i tyska tidningar efter ett besök av ett 40-tal journalister och personal från TT-Line i september.

Arrangörer var Sveriges Turistråd i Hamburg och besöket gällde hela Glasriket. På Kosta glasbruk bjöds gästerna på guidad tur i Utställningshallen, hyttstall till musik av Kosta Oktetten med glastrumpeter och att själva prova på glasblåsning. Allt mycket uppskattat. Nästa dag bjöds på frukost i Utställningshallen och därefter information om vad Glasriket och Småland har att erbjuda turisterna. Journalisterna åkte sedan vidare upp genom Småland och flög hem via Jönköping. Vi hoppas satsningen ska ge mycket positiv press efter den resan.

Margaretha Ragnarson

Adress: Norrlandsgatan 18, Stockholm.
Öppettider:
Tisdag - fredag 12 - 17
Lördag - söndag 12 - 16
Måndagar stängt

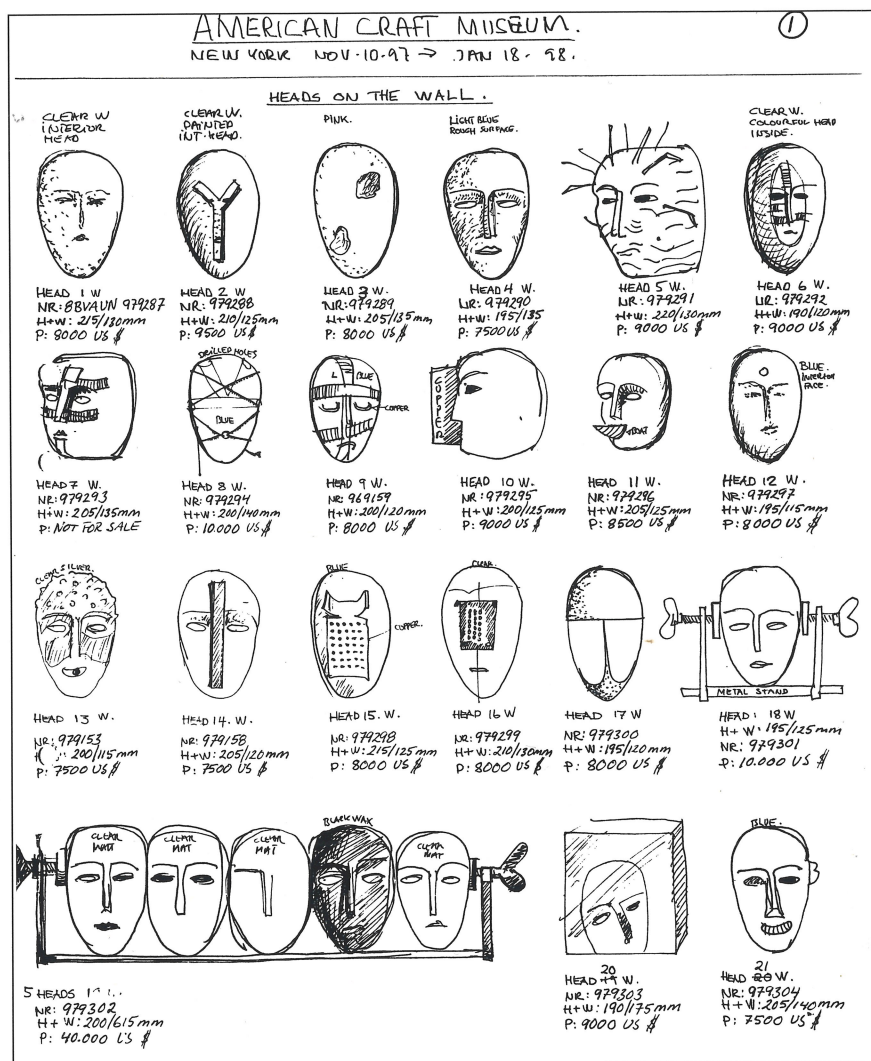
Bertil Valliens

nästa stora satsning och främsta utmaning är en utställning på American Craft Museum i New York.

Som första svensk har han fått möjlighet att ställa ut här och ett 80-tal av hans skulpturer anländer i dagarna till museet.

Vi gratulerar Bertil och önskar lycka till!

Veine Franzén

Forts från sidan 7

Så smälter vi...

för att flera olika recept skall kunna hanteras utan sammanblandning.

Från varje storsäck tas ett prov på ca 1 kg som sparas 1 vecka - en säkerhetsåtgärd för att man ska kunna gå tillbaka och spåra eventuella fel, som kan tänkas bero på mängden.

Idag sker ilägg mestadels mekaniskt med så kallade iläggmaskiner. I kontinuerliga vagnar matas mängd och skärv in i samma takt som färdigt glas tas ut, en process som fortgår dygnet om alla veckans dagar.

Vid smältning i deglar görs 3-4 ilägg per degel. Smältaren fyller på degeln. Det arbetet börjar när glasarbetarna lämnat hyttan för dagen och fortgår fram till kl 22.00.

Innan mängd kan fyllas på måste temperaturen i ugnarna höjas till smälttemperatur. Detta sker successivt under några timmar till ca 1400°C.

När sista ilägget har smält ner vidtar rensmältningsperioden med luttringsfas och blanksmälta. Smältresultatet kontrolleras vanligtvis med så kallat "spikprov" dvs en hyttspik sticks ner i den smältande glasmassan och ett

prov tas ut för att kontrollera om luttringsblåsorna lämnat glasmassan.

Efter hand som smältaren bedömer att smältan är klar, sänks ugnstemperaturen och glaset får svalna till arbetstemperatur ca 1150-1200°C.

Har allt fungerat som det är tänkt, står deglen fylld med förstklassig glasmassa och väntar på ett gäng morgonpigga glasarbetare som under 8 timmar skall arbeta med att förvandla 300-400 kg glasmassa till vackra och säljbara glasprodukter.

Thomas Karlsson